

врівноваженість, комунікабельність, готовність до співробітництва, впевненість у собі, а також низькі показники депресії.

Багато вчених приходять до висновку, що необхідно при визначенні професійної здатності враховувати три моменти:

- наявність спеціальних задатків (вибіркової установки) до обираємої педагогічної професії;
- наявність спеціальних (педагогічних) здібностей, котрі б полегшували засвоєння педагогічних знань і навичок роботи;
- наявність здібностей до "пошуку свого інтерперсонального середовища", які б полегшували реалізацію власного природного потенціалу.

Чому вчителі з однаковими знаннями, досвідом і навіть бажанням добре робити свою справу роблять її все ж по-різному? Тому, що кожний вчитель – це неповторна особистість, а, відповідно, неповторне його спілкування з учнями. І у всіх воно проходить по-різному. Адже педагогічне спілкування – це єдина магістраль, по якій вчитель транслює все хороше, що вміщує його особистість, на особистість учня. І не дуже хороше. Зв'язок цей взаємопов'язаний – від вчителя до учня і від учня до вчителя. І все, що відбувається між ними, називають міжособистісною взаємодією.

Безперечно, видатний педагогічний талант, як і політичний, артистичний чи лікарський, виявляється досить рідко. Педагогічна діяльність потребує особливих якостей від людини, а особливо для того, щоб стати авторитетним викладачем.

1. Болотін Ю.П., Окса М.М. «Лекції з історії педагогіки України.» – Мелітополь, 1996.
2. Окса М.М. «Вивчення дисциплін загальнопедагогічної підготовки вчителя у педагогічних вузах України (1917-1991 рр.)» – К., 1997.
3. Ягупов В.В. «Педагогіка» - навчальний посібник, Київ 2002 р.

ВДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ

Булашенко А. В., викладач ШІ Сум ДУ

Однією з найважливіших соціальних функцій будь-якої держави є організація ефективної й адекватної системи освіти. За радянських часів на значній частині світового ринку праці склалася певна система відносин роботодавець-фахівець, на задоволення вимогам якої і була спрямована відповідна система освіти, що мала, як позитивні так і

негативні риси. Зараз питання формування власної ефективної системи освіти залишається актуальним для України.

Радянського ринку праці вже давно не існує і провідним завданням сучасної системи освіти України стає створення найбільш комфортних умов для випускників в питанні пошуку роботи не тільки на державному, але й на зовнішньому ринках праці. Отже, виникає проблема погодження за всіма напрямками української системи освіти із світовим освітянським простором. Важливим кроком стало приєднання України до Болонського процесу.

У рамках Болонського процесу було сформовано шість ключових позицій.

1. Застосування двоступеневого навчання (ступені бакалавра та магістра).

2. Запровадження кредитної системи. Пропонується використовувати у національній системі освіти систему обліку трудомісткості навчальної роботи в кредитах, За основу пропонується прийняти Європейську систему перезарахунків кредитів ECTS.

3. Контроль якості освіти. Тут мається на увазі, що необхідно мати незалежних акредитаційних агенцій.

4. Розширення мобільності. Для взаємного збагачення Європейським досвідом передбачається мобільність викладачів та студентів у країни Європи.

5. Забезпечення працевлаштування випускників. Знання та уміння випускників мають бути застосовані та практично використані на європейському ринку праці.

6. Забезпечення привабливості Європейської системи освіти. Одним з головних завдань є залучення до Європи більшої кількості студентів з інших регіонів світу.

На жаль, відсутність необхідної законодавчої і нормативної бази не дозволяє навчальним закладам реалізувати освіту, що відповідає вимогам сучасного ринку праці. Наприклад, на державному рівні на поточний час ще не вирішене питання про професійність рівня бакалавра, його працевлаштування. Також, немає остаточної визначеності і в питанні працевлаштування магістрів.

Цілком зрозуміло, що найбільш ефективним шляхом наближення освіти до потреб роботодавців було б чітке формування саме роботодавцями кваліфікаційних вимог до майбутніх фахівців.

Протягом останніх двох років діє кредитно-модульна система організації навчального процесу. На жаль бажаних результатів у питанні підвищення якості підготовки фахівців, удосконалення навчального процесу ця система не дала. З'явилися серйозні претензії з

боку викладачів та студентів. Головною проблемою стала спроба поєднати нову систему освіти з старою. Практика показує, що для одержання позитивного результату необхідні більш глибокі, більш радикальні зміни в організації навчального процесу.

По перше, це наближення навчального процесу до вимог Булонської конвенції, по - друге – це підвищення активності студентів під час навчання впродовж семестру, заміна парадигми освіти з «мене вчать» на «я вчуся»; по – третє забезпечення рівності вимог до знань студентів однієї спеціальності різних ВНЗ шляхом впровадження єдиної програми на кожний змістовний модуль або блок модулів; і на завершення приділяти велику увагу на самостійній роботі студентів, підвищуючи роль консультацій викладача і відповідної оплати за неї з боку держави.

Організація навчального процесу за кредитно-модульною системою (КМС) має відмінність від старої системи освіти, яка полягає в тому, що навчальний процес кожної дисципліни організовується за змістовними модулями або блоками змістовних модулів. Це потребує координальної переробки всіх методичних документів.

Однією з вимог Булонської декларації є забезпечення якості освіти та розроблення порівняльних критеріїв і методів оцінювання якості освіти. Найбільш ефективним є застосування традиційних форм контролю:

- поточний, який здійснюється кожного заняття у вигляді тестів, експрес-контролів або усного опитування;
- рубіжний, який здійснюється при закінченні змістовного модуля;
- підсумковий, який здійснюється за семестровим навчальним планом;
- вибіркового, здійснюється у вигляді зовнішнього тестування, ректорських контрольних робіт та інші.

Одним з недоліків проведення підсумкових контролів з дисциплін у залікову сесію це наявність декількох підсумкових контролів з різних дисциплін в один день, що не дозволяє студентам відповідним чином підготуватися.

Суттєвим питанням є організація форм поточного та підсумкового контролів знань студентів, оскільки тестові форми підсумкового контролю не забезпечують фундаментальних знань з дисципліни. Тому треба шукати більш діючі форми проведення контролю. Виставлення в якості екзаменаційної (підсумкової) середньозваженої оцінки за результатами складених раніше модулів, не є ефективним, оскільки така оцінка не відображає реальний рівень знань студентів. Тому

підсумковий контроль необхідно проводити з будь-якої дисципліни обов'язково для систематизації знань та визначення рейтинга студента з дисципліни. Але враховувати роботу студентів під час семестру теж треба, щоб заохотити його до навчання. І при виставленні рейтингу необхідно додавати бали, що студент заробив протягом семестру до балів, які він заробив під час складання підсумкового контролю з дисципліни. Найкраще співвідношення цих балів має бути 50% для роботи під час семестру та 50% під час складання підсумкового контролю з дисципліни.

З метою підвищення ефективності використання коштів державного бюджету, навчання за його рахунок має здійснюватися лише для студентів, які мають найкращі рейтинги за результатами підсумкових контролів з дисциплін або вступних іспитів. Як виняток, державне фінансування студентів з меншим рейтингом може здійснюватися лише для категорій населення, які потребують соціального захисту і визначаються відповідними законами.

1. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003 – 2004 рр.) / М. Ф. Степко, Я. Я. Болубаш, В. Д. Шинкарук та ін.; За ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль: Вид-во ТДПУ імені В. Гнатюка, 2004. – С. 13-14.

2. Зінковський Ю. Ф. Якість освіти – основа громадської довіри до ВНЗ // Вища технічна освіта: проблеми та перспективи розвитку в контексті Болонського процесу: Тези доп. – К.: Політехніка, 2005. – С. 123-124.

ДО ПИТАННЯ ВИХОВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МИСЛЕННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Гаман О.С., студент, Дорога С.П., ст. викладач КІ СумДУ

Порівняно з розвиненими державами світу Україна має дуже високий і неефективний рівень споживання енергоресурсів. Очевидно, що чим більше закупається енергоресурсів, тим дорожчими відповідно стають всі товари та послуги, собівартість продукції зростає, не кращим чином впливаючи на її ринкову конкурентоспроможність, а заробітна плата знецінюється. На теперішній час вирішення задачі економії енергоресурсів повинно торкнутися усіх верств населення, спеціалістів усіх напрямків, а також адміністрації місцевих громад. По – перше, задача працівників освіти,